

okt 77

 BOXHOLM

aktuellt nr 9

Ansvarig Utgivare: Stig Tillmar

I Redaktionen: Anne-Britt Stenward, Claes Dufmats,

Thomas Eriksson, Arne Hägg, Chatarina Johansson

3-SKIFT I STÅLVERKET

Från och med den 17 oktober kommer Stålverket och Skrotgården i Boxholm att gå ned på 3-skift.

Anledningen till detta är:

- Våra lager på göt och framför allt ämnen är för närvarande onormalt stora. Mycket pengar binds i lager och påverkar vår likviditet.

- Anställningsstoppet som råder sedan semestern har medfört att en viss personalbrist för närvarande råder i valsverken. Det innebär svårigheter att uppfylla kundernas önskade leveranstider.

För att få loss personal till valsverken och samtidigt minska göt- och ämneslagret har man beslutat att dra ner produktionen i Stålverk och Skrotgård från nu-

varande 4-skifts- till 3-skiftsproduktion.

Totalt kommer produktionsminskningen att beröra 21 man, varav 2 för närvarande ligger i militärtjänst.

Hur lång tid produktionsminskningen i Stålverket kommer att fortgå kan man i dagens läge inte förutsäga.

ÅSLING UPPVAKTAS

En delegation från de anställda i Boxholm/Horndal, Halmstad och Smedjebacken uppvaktade den 14 september industriminister Nils G Åsling med en skrivelse. BA publicerar nedan skrivelsen i dess helhet:

” Den svenska stålindustrins situation inger djup oro hos människorna på bruksorterna.

Det kommer att ske genomgripande omställningar i vår stålindustri. Men tryggheten och framtiden för bruksorterna och deras innevånare får inte offras. Människornas yrkeskunnande och trivsel med sitt jobb, industrier, bostäder och samhällsinvesteringar på stålorterna måste tas tillvara.

De enskilda företagen klarar inte att trygga den svenska stålindustrins framtid och sysselsättningen på bruksorterna. Det krävs

en planmässig branschpolitik under samhällets ledning som är inriktad på ökad vidareförädling och ett minskat beroende av importerat stål. De orter där det inte kommer att vara möjligt att driva stålindustri i samma omfattning som hittills måste få en annan sysselsättning som ersätter bortfallet av arbetsplatser.

Det kommer att krävas mycket stora kapitalinsatser för att stålindustrin ska överleva. Statsmakterna måste ställa upp med de ekonomiska resurser som krävs. Inflytandet över hur kapitaltillskotten används måste ligga hos de anställda och samhället.

I handelsstålindustrin är det nödvändigt - som ett första steg att de tre stora verken går samman i ett statligt ägt företag. Men detta steg måste omedelbart följas av åtgärder som omfattar de mindre handelsstålverkens behov, problem och framtida utveckling.

Staten måste vara beredd att ta ägaransvar även för de mindre verken. Det måste ske en samordning mellan de små och stora verken. I den processen måste de anställdas fackliga organisationer ha ett stort inflytande och hänsyn till sysselsättning och samhällsekonomi väga tungt.

”

LITEN STÅLKURS

Frågesportare och korsordslösare brukar få frågan vad alla människor gör samtidigt. Svaret är att de åldras. Resultatet av åldringen kan dock bli olika. En del blir krokiga, en del blir stela, somliga blir tjocka och andra smala, många blir glömska men många blir också klokare och tolerantare.

Även stålet åldras och resultatet kan bli något olika i olika fall. Det som händer, när stålet åldras, är att ett antal atomer av kväve (N) och kol (C) börjar röra på sig inne i själva stålet. Hur är det möjligt? Jo, det finns faktiskt en hel del plats inne i stålet mellan järnatomerna som ligger ordnade i ett regelbundet mönster som kuber med en järnatom i varje hörn och en i mitten. Millioner sådana kuber bildar korn, som i sin tur är delar i en bit stål.

I den övre delen av bild 1 visas själva atomkärnorna schematiskt. I den undre delen av bilden är atomkärnorna omgivna av "moln" av elektroner, som ständigt snurrar runt dem på samma sätt som vår jord och de övriga planeterna snurrar runt solen.

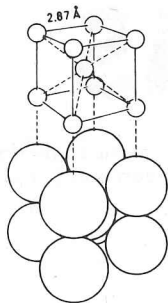

Bild 1. Kristaller hos järn

Efter varmvalsningen finns ett antal fria kväve- och kolatomer, som då så sakteliga börjar röra sig mellan järnatomerna. Den rörelsen kan medverka till att vissa spänningar jämnas ut. Detta märker man om man gör ett dragprov omedelbart efter valsningen. Då är inte stålet så tånjbart som efter några dagar.

Om man nu böjer eller på annat sätt deformerar en stålstång uppträder någonting intressant. Inne i stålet finns det vissa trådformiga fel som man kallar dislokationer. De är så små att de inte syns i ett vanligt mikroskop. Vid deformation av stålet ökar de i antal och börjar också vandra. Om deformationen är måttlig, påverkar dislokationerna stålet så att en fortsatt deformation går lättare att utföra. Stålet kan faktiskt bli något mjukare.

Vid kraftig deformation, t ex vid kalldragning, bildas många dislokationer som till slut fastnar i varandra och låser ihop stålet, vilket gör att det blir hårdare, men också sprödare. Innan detta inträffar har i stålet härskat den skenbara ordning som kan jämföras med myllret i en myrstack. Böjningen av stålet ger emellertid samma resultat som när man sticker ned en pinne i en myrstack (vilket man inte skall göra). De fria kväve- och kolatomerna som var jämnt utspridda i stålet vandrar nu bort till de här trådformade felen, som uppkommit och låser fast dessa ytterligare.

Det gör att stålet, som endast har deformerats litet, kommer att återfå sin ursprungliga hårdhet medan stålet som har deformerats mycket blir ännu hårdare och sprödare. Det är det här fenomenet som man normalt kallar för åldring.

Om man värmer stålet till några hundra grader går åldringen fortare. Vi har vissa kunder som föreskriver att vi före leverans skall sträcka stålet, värma det och sedan prova det för att konstatera att det inte är åldringsbenäget.

Det som kan hända i praktiken är nämligen att man först böjer en stång och sedan svetsar fast den. Vid svetsningen kommer en del av stången att värmas till den känsliga temperaturen och den blir då spröd om stålet är åldringsbenäget.

Ett annat fall är bergögglan på bild 2. Normalt "klyver" man den i varmt tillstånd, slår ihop benen och normaliserar den och får en fin struktur. Vid provningen slår man i en kraftig kil. Benen skall då böja sig utan att brista.

Bild 2. Bergögla av SIS 1414

I det här aktuella fallet slog man ihop benen i kallt tillstånd först efter normaliseringen och fick då en kallbearbetning. Vid provningen brast benen på det sätt som bilden visar. Boven i dramat var kallbearbetningen och åldringen. Problemet löstes genom att man återgick till den ursprungliga metoden.

Nu finns det en annan lösning också och den erbjöd vi kunden. Nämligen att göra stålet åldringsbeständigare genom att sätta till lite mer aluminium i samband med gjutningen. Vi har normalt alltid en mindre mängd aluminium i våra stål, vilket ger dem en hygglig åldringsbeständighet, men i vissa fall får vi sätta till litet mera för att klara kundernas krav.

ÅRETS PENSIONÄRER

Helt enligt traditionen avhölls i måndags (10 okt) den årliga pensionärsträffen på Parketten i Boxholm. Ca 200 personer, pensionärer, chefer och företagsnämndsledamöter hade mött upp.

En person saknades dock - Direktör Carl Trygger som under många år varit nåludelare till årets pensionärer hade på grund av sviktande hälsa tackat nej. I hans ställe representerade sonen direktör Nils Trygger bolagsstyrelsen.

Disponent Stig Tillmar hälsade alla välkomna och överlämnade ordet till direktör Nils Trygger.

Direktör Trygger berörde i sitt anförande de svåra tiderna för den svenska industrin och för framför allt stålavdelningen i Boxholm. Han försäkrade dock att styrelsen och bolagsledningen arbetar för högtryck med att lösa problemen.

"Boxholm har en ny såg och ett nytt fint valsverk. Nu gäller det att sälja våra produkter, och om vinden vänder kommer säkert Boxholm på solsidan igen", avslutade han.

Folke Engdahl mottar gratifikationen av Direktör Trygger. Folke har 50 anställningsår i bolaget.

Hedersgäst var i år Lilly Andersson, tidigare anställd i Mejeriet och 39 år i företaget.

Årets pensionärer: Bertil Engdahl (51 år), Folke Engdahl (50 år), Josef Johnsson (50), Sture Jonasson (50), Gösta Karlsson (50), Nils Karlsson (50), Karl-Axel Wågman (50), Nils Johansson (49), Gustav Petersson (49), Uno Flink (48), Karl Pettersson (46), Arvid Persson (44), Carl Carlsson (42), Evert Gustavsson (41), Bengt Johansson (41), Harry Johansson (41), Aston Palmqvist (41), Holger Rosenlöv (41), Evert Lindahl (40), Gösta Andersson (39), Lilly Andersson (39), Olof Johansson (38), Vincent Andersson (35), Einar Johansson (35), Uno Stenberg (34), Karl-Olof Hallberg (31), Karl-Gustav Ljungdahl (29), John Bruhn (28), Hugo Strömberg (26), Anders Johansson (25). Saknas på bilden gör Karl Pettersson och Anders Johansson.

MÖTE MED PRISUTDELNING

Söndagen den 16/10 kl 1800 i Folkets Hus B-sal.

CYKELTURERNA FÖR TRÖJAN

är avslutad. Boxholmarna har varit riktigt duktiga. 6 653 starter har gjorts och det blir en sammanlagd sträcka på 10 797 mil.

Stämplarna sitter kvar hela oktober och bland starterna i Östergötland lottas ut bl a en resa till Mallorca.

SJÖGARPSLUNKEN

går av stapeln den 30 oktober med start för långa banan (13 km) kl 1000 och korta banan (7,5 km) kl 1015. På korta banan finns tipsfrågor och trimbingo. Alla som fullföljer får en plakett.

Anmälningslistor finns hos Konsum Bygg o Bo och hos Sandbergs fr o m 10 - 26 oktober.

TRÄNINGSTIDER

Volleyboll och Badminton:
Onsdagar 2030 - 2200
Fredagar 2000 - 2200
Lördagar 1200 - 1500

Bordtennis:
Fredagar 1800 - 2000
Lördagar 0900 - 1200
Söndagar 1700 - 2000

5 veckors semester

Från och med den 1 Januari 1978 träder en ny semesterlag i kraft. Den nya lagen innebär att Du nästa år har möjlighet att ta ut hela 5 veckors semester. Mycket i den nya lagen är dispositivt d v s arbetsmarknadens parter har möjlighet att förhandla om de olika bestämmelserna och anpassa dem till de olika arbetsområdena.

SPARA SEMESTER

En viktig nyhet i den nya lagen är att Du får "spara" semesterledighet. Du kan låta upp till en vecka per år stå inne och på så sätt efter 5 år förlänga din "vanliga"semester med 5 veckor.

NÄR SKA SEMESTERN TAS UT ?

I linje med medbestämmandelagen ska arbetstagarnas inflytande på semesterns förläggning ökas. Man har här möjlighet att genom kollektivavtal överenskomma om hur inflytandet i praktiken ska kunna utformas. Lagtexten anger att man bör förlägga en sammanhängande ledighet på minst 4 veckor under tiden juni-augusti om man inte kommer överens om något annat.

FÖRHANDLINGAR

För närvarande pågår förhandlingar mellan de olika förbunden bl a kring:

- tidsgränser för semesterår och intjänandeår
- beräkning av semesterledighet
- semesterledighetens förläggning
- beräkning av semesterlön

Förhandlingarna beräknas vara avslutade under november månad och då kommer vi med ytterligare information om de nya reglerna.

Lönelyft 1/10

I överenskommelsen mellan SAF och LO om 1977 års löner ingick en s.k. garantiregel som innebär att om konsumentprisindex för augusti månad 1977 uppnådde talet 431 skulle en löneökning om 25 öre per timme utges fr.o m den 1 oktober. Konsumentprisindex för augusti har nu framräknats till 433 och det innebär att Du kommer att få ytterligare en 25-öring per timme från den 1 oktober.

Värt att veta

Nästan alla människor i Sverige med fast anställning får sin lön via ett lönekonto. För att få ut pengar använder kontoinnehavaren checkar eller uttagsblanketter. Men vad händer om de kommer bort? Vi har läst Atlas Copco Nytt och deras utredning i frågan, och vi tror att det kan vara värdefullt för BAs läsare att känna till de regler som finns.

BETRYGGANDE FÖRVARING

Du har i kontrakt med banken förbundit Dig att förvara Dina checkar/uttagsblanketter på ett betryggande sätt, dvs på samma sätt som Du förvarar kontanter. Du får inte lämna dem i en väska, klädesplagg eller bil som Du inte har uppsikt över.

ANMÅL FÖRLUST

Skulle Du förlora blanketterna är Du skyldig att meddela banken så snart Du upptäcker förlusten. Du kan gå in på banken eller ringa och då ska Du uppge namn, adress, telefonnummer och kontonummer.

VEM ERSÄTTER FÖRLUST?

Det går inte att ge ett generellt svar på den frågan. Om Du själv får stå för eventuella förluster beror på hur Du tex har förvarat blanketterna. Frågan om vem som ska betala eventuella förluster avgöres från fall till fall.

EJ CHECKAR UTOMLANDS

Det är viktigt att känna till att Du bara får använda Dina checkar eller uttagsblanketter inom Sverige. På grund av valutabestämmelserna får Du aldrig använda dem utomlands.

Han och hon var på teatern. Plötsligt behövde han gå på toaletten. Han skyndade ut och blev visad till sista dörren på vänster sida. Men där stod bara en tjugig palm. "Jag har kommit fel", tänkte han och gick ut. Frågade igen och blev åter visad till sista dörren på vänster sida. Där stod samma palm. Han kunde inte hålla sig längre — han pinkade på palmen. Sedan återvände han till hustrun i salongen. "Vad har hänt", frågade han.
— Det borde du veta, svarade hon. Du har redan varit på scenen två gånger.

★

Det ringde på telefonen hemma hos kyrkoherden i en dalastad och en äldre dam sa:
— Kan ni vara så snäll och skicka hem 24 mellanöl i eftermiddag?
— Men kära ni, sa kyrkoherden skarpt, det här är kyrkoherden!
Han hade väntat sig att den gamla damen skulle be om ursäkt för felringningen, men i stället sa hon:
— Jaså, kyrkoherden har inget annat att göra än att hänga på bryggeriet hela dagarna.

Rektorn vid den lilla landsbygdsskolan satte upp en skylt vid vägkan- ten med texten:

"Bilister — kör inte över skolbar- nen!"

Men en dag hade någon av knattar- na kompletterat med följande tillägg: "Venta tills det kämmer en majis- ter".

★